

HOSPITALITYGROUP

Arbeidsvitaminen

**Duurzame
Inrichting**

Inhoudsopgave

Creating Better Places

1. Let's start

↳ Van Lineair naar Circulair

↳ Methoden en modellen

2. Verlengen levensduur

3. Gerecyclede en natuurlijke grondstoffen

4. Multifunctioneel gebruik

5. Modulariteit

6. Tijdloos design

7. Eigenaarschap bij de producent

8. Wellbeing

↳ Biophilic design

9. Wat wij doen

↳ Duurzaam clubhuis Hospitality Group

Creating Better Places

In deze Arbeidsvitaminen nemen we je graag mee in het creëren van een duurzame (circulaire) inrichting. Het creëren van een gezonde en duurzame werkomgeving is een hot topic! Organisaties en medewerkers zijn steeds bewuster bezig met een gezonde en duurzame levensstijl en willen daarmee het verschil maken. Organisaties zetten daarom volop in op het verduurzamen van de werkomgeving en het werkgeluk van medewerkers.

Elke gebouwde omgeving biedt kansen voor een (meer) duurzame inrichting. Wist je dat Nederland bijna 50 miljoen vierkante meter aan kantoorruimte telt? De kansen benutten is de grote uitdaging. Duurzaam betekent namelijk naast minder, vooral ook bewuster consumeren en efficiënter omgaan met onze natuur, grondstoffen en energie. Als we dit combineren met het realiseren van aantrekkelijke omgevingen waar we graag naar toe gaan om te werken, of te verblijven, dan leggen we een basis voor echt duurzame impact.

**Met zorg voor
mens, milieu en
materialen**

1. Let's start

Een krachtig begin is het met elkaar vaststellen wat een ruimte moet doen voor je, en moet bijdragen aan jouw ideale (werk)dag. Dat beeld is niet voor iedereen hetzelfde dus moeten we zorgen dat ruimten multifunctioneler worden en beter aansluiten bij al die verschillende behoeften. Bij voorkeur door slimmer gebruik te maken van wat je al samen hebt. Zonder dat we telkens moeten verbouwen of herinrichten. Dat vraagt ook flexibiliteit van ons als gebruikers.

Nieuwe verbeeldingskracht

Ontwikkelaars, architecten, ontwerpers en producenten staan voor de cruciale uitdaging om het verleden los te laten en de toekomst te omarmen. Het vraagt om nieuwe verbeeldingskracht, radicaliteit en een lange termijn visie. We worden uitgedaagd om op een creatieve manier bestaande ruimten, producten of materialen te transformeren en te combineren met regionale of gerecyclede grondstoffen. Natuurlijke elementen (lucht, water en licht) en zuivere materialen gaan een steeds belangrijkere rol in

ontwerp oplossingen innemen. Gebouwen gaan weer 'ademen' en de mens zal zich herkend en erkend voelen in zijn 'nieuwe' werkomgeving.

'Nieuwe' materialen

Hulp komt daarbij zeker ook vanuit de markt om ons heen met volop initiatieven voor 'nieuwe' materialen en producten gebaseerd op gerecyclede en natuurlijke grondstoffen. Alle mogelijkheden om esthetiek, functionaliteit en duurzaamheid samen te laten gaan zijn daarmee aanwezig.

Zo maken we een omgeving die met zorg voor mens, milieu en materialen is samengesteld. Die de bewustwording over duurzaamheid aanwakkert en activeert. Dat zie je, dat voel je, dat beleef je!

Van lineair naar circulair

Onze huidige economie kunnen we het beste omschrijven als een lineaire economie, waarin de productie van goederen volgens een lineair patroon verloopt. Grondstoffen worden uit de aarde gehaald, omgezet tot een product en aan het eind van de levensduur brengen we het product naar de afvalhoop. Het gevolg is dat waardevolle grondstoffen onbenut en vervuilend achterblijven of worden verbrand en in de vorm van broeikasgassen verdwijnen in onze atmosfeer.

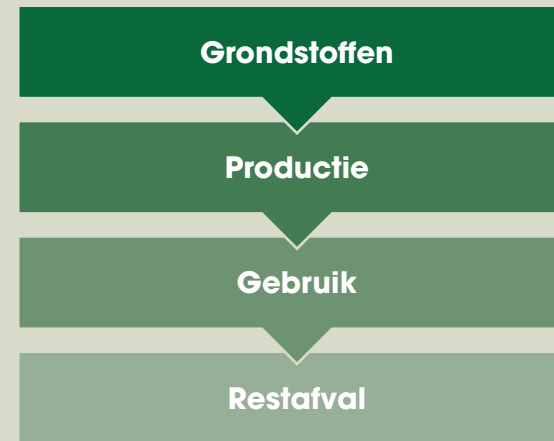
Circulaire economie

In een circulaire economie worden de goederen aan het eind van de levensduur niet vernietigd, maar juist oneindig hergebruikt. In een circulaire kringloop, of gesloten kringloop, blijft de waarde van grondstoffen maximaal behouden en gaat zo min mogelijk verloren.

Technische en biologische kringloop

Een circulaire economie bestaat uit een technische en een biologische kringloop. Technische grondstoffen zijn bijvoorbeeld fossiele brandstoffen, kunststoffen en metalen die beperkt beschikbaar zijn en die we niet op korte termijn opnieuw kunnen creëren. In een technische kringloop

Lineaire economie

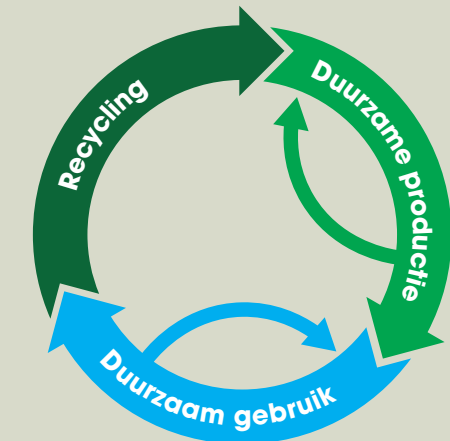
worden deze grondstoffen maximaal gerecycled en opnieuw ingezet, zodat de waarde maximaal behouden blijft.

Een biologische kringloop bestaat uit oneindige grondstoffen, zoals hout, voedsel en zonne-energie. Deze grondstoffen kunnen dankzij de kracht van de natuur (met een klein beetje aandacht) eenvoudig opnieuw gecreëerd en gewonnen worden.

Nederland circulair in 2050

In het Klimaatakkoord van Parijs hebben maar liefst 195 landen afspraken gemaakt over hoe uiterlijk eind 2030 en hoe uiterlijk eind 2050 de economie op verantwoorde wijze

Circulaire economie

in te richten. De Rijksoverheid heeft daarom een ambitieuze maar noodzakelijke stip op de horizon gezet: Nederland volledig circulair in 2050.

Duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG'S)

Een ander ijkpunt vormen de Sustainable Development Goals, zeventien doelen om van de wereld een betere plek te maken in 2030. Ze zijn afgesproken door de landen die zijn aangesloten bij de Verenigde Naties, waaronder Nederland. Voorbeelden van deze doelen zijn geen armoede, geen honger, goede gezondheid en welzijn, kwaliteitsonderwijs en gendergelijkheid.

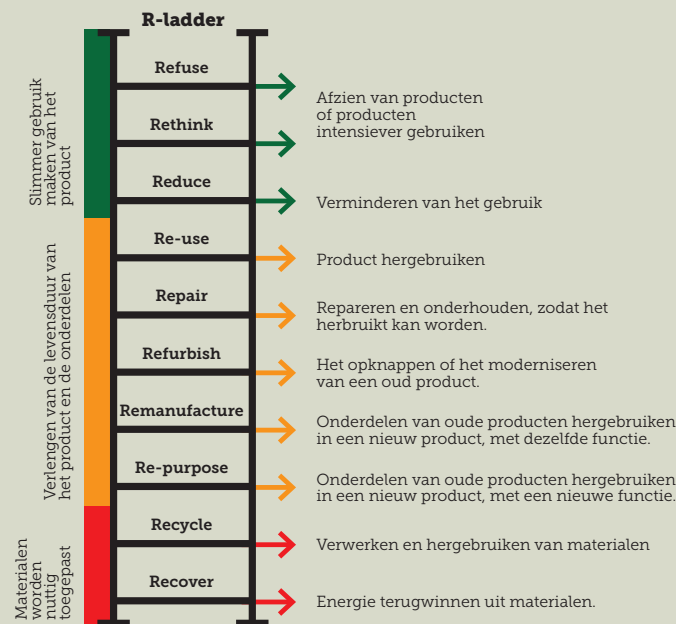
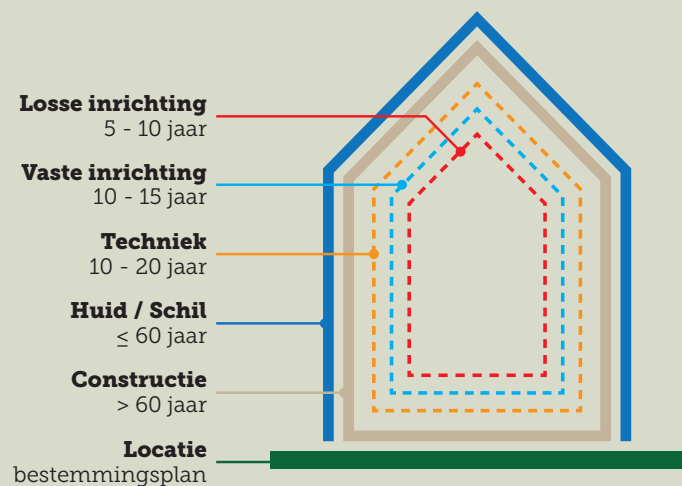
Methoden & modellen

voor een duurzame inrichting

Methoden en modellen kunnen handvatten bieden om een duurzame inrichting vorm te geven.

Gebouwlagen model Stewart Brand

Om te beginnen met een duurzame inrichting, is het goed om het gebouw in perspectief te bekijken. Het gebouwlagenmodel van Stewart Brand helpt hierbij. In dit model bestaat het gebouw uit zes lagen met elk een eigen levensduur. Wanneer je aan de slag gaat met een duurzame inrichting van een gebouw zou je als eerste gebruik kunnen maken van de binnenste twee schillen van het gebouw zoals beschreven in het model: de vaste en de losse inrichting.

R-ladder

De R-ladder wordt gebruikt om de mate van circulariteit van producten weer te geven. Hoe hoger op de ladder, hoe meer circulair het product, of de handeling rondom het product is. Bovenaan de ladder staan het verminderen van consumptie en het zo efficiënt mogelijk ontwerpen van producten, vervolgens verleng je de levensduur van producten en als laatste passen we grondstoffen opnieuw toe die anders verloren zouden gaan. Bij het inrichten of wijzigen van het interieur helpt de R-ladder bij het nemen van een verantwoorde beslissing.

Milieukosten voor de inrichting in kaart

NIBE Milieuclassificaties – vaste inrichting

Op basis van levenscyclusanalyses beoordeelt en classificeert NIBE – een kennisinstituut voor duurzaam bouwen - de milieuprestaties van meer dan 1.500 generieke producten. De producten met de laagste milieuprestaties in zijn soort wordt ingedeeld in milieuklasse 1a (beste keuze). Alle daaropvolgende producten worden ingedeeld in klassen tot en met 7c (onaanvaardbare keuze). Producten in milieuklassen 1, 2 of 3 komen in aanmerking voor DUBOkeur. Dankzij de weergegeven schaduwkosten wordt de duurzaamheid van inrichtingselementen zoals binnenwanden, vloeren en (plafond)afwerkingen direct zichtbaar.

INSIDE/INSIDE – losse inrichting

INSIDE/INSIDE maakt het mogelijk om producten en materialen met elkaar te vergelijken. Zo brengt zij van veel producten en materialen de milieukosten (de mate waarin het milieu wordt belast) in kaart. Daarnaast worden de producten ook ingeschaald in een circulariteitsindex. Hiervoor wordt de Material Circularity Indicator (MCI) gebruikt. Hoe meer gerecyclede of hergebruikte grondstoffen een product bevat en hoe minder afval er in de keten wordt geproduceerd, hoe hoger de circulariteitsindex.

LCA en MKI

In een levenscyclusanalyse (LCA) gaat het om het inzichtelijk maken van de milieu impact van een product, van het ontwerp tot en met het einde van de levenscyclus. Een LCA bestaat over het algemeen uit vijf fasen: winnen van grondstoffen, productie en verwerking, transport, gebruik en retail en afvalverwerking. De milieukostenindicator (MKI) drukt de LCA vervolgens uit in euro's. Het bedrag geeft aan wat de verwachte maatschappelijke kosten zijn om de optredende milieueffecten op te vangen.

Materialenpaspoort

In een materialenpaspoort worden alle toegepaste materialen in een gebouw vastgelegd. Ook staat in het paspoort waar het materiaal is toegepast, in welke hoeveelheid en wat de waarde is van de materialen. Op deze manier krijgen alle grondstoffen een identiteit en wordt het gebouw als het ware een grondstoffendepot. Enkele voordelen van een materialenpaspoort op een rij:

- Hergebruik en terugwinnen van grondstoffen bij (ver) bouw of renovatie wordt eenvoudiger.
- Het geeft bouwwerken meer waarde, omdat het niet meer afgeschreven hoeft te worden naar nul.
- Het geeft inzicht in de milieu impact van alle toegepaste producten.
- Het creëert bewustwording over de gebruikte materialen.

Madaster

Een kadaster voor materialen: dat is het Madaster. Het Madaster is een online platform waar het materialenpaspoort kan worden opgeslagen. 'Afval is materiaal zonder identiteit', aldus oprichter Thomas Rau. Dankzij het Madaster wordt al het materiaal in een gebouw geïdentificeerd en geregistreerd.

Van BIM-model naar materialenpaspoort

Een veelgebruikt model bij het ontwerpen van gebouwen is het bouwwerkinformatiemodel (BIM). Het BIM-model is een driedimensionaal, digitaal ontwerp van een gebouw dat inzicht biedt in alle elementen met hoeveelheden, materiaal en afwerkingen. Doordat het BIM-model alle toegepaste materialen in een gebouw weergeeft, kan het ook als basis dienen voor een materialenpaspoort.

2. Verlengen van de levensduur

De allereerste stap op weg naar een duurzame inrichting is het verminderen van de vraag naar producten en hierdoor het besparen op nieuwe producten en grondstoffen. Het verlengen van de levensduur is hier de perfecte oplossing voor. Denk aan het hergebruiken van je bestaande inrichting. Of natuurlijk het aanschaffen van tweedehands meubilair. Hieronder staan enkele voorbeelden van hoe je de levensduur van een product kan verlengen.

Revitaliseren: het opknappen van een product

Herstofferen: een versleten product opnieuw met stof bekleden of bedekken

Repareren: een defect of beschadigd product weer in werkende staat brengen

Hergebruiken: het opnieuw gebruiken van een product zonder dat daar een handeling voor nodig is

Upcyclen: een vorm van recycling, waarbij het product na verwerking dezelfde of een betere kwaliteit heeft

Voorbeelden

van producten waarbij de levensduur op een creatieve manier is verlengd

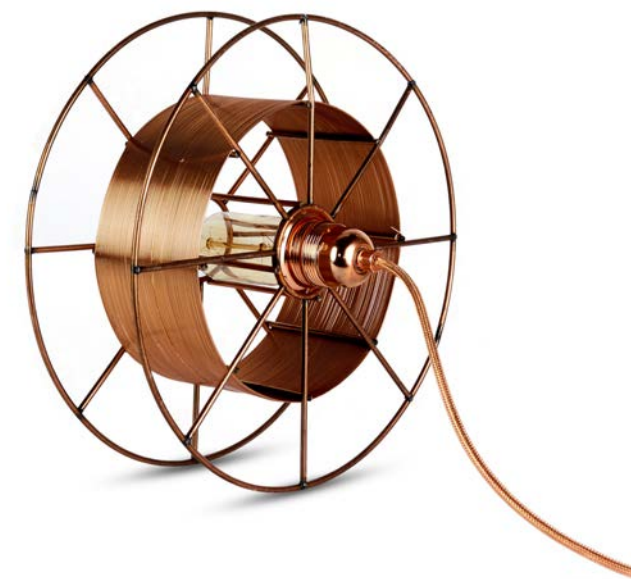
REMADE – Gispen

Projectinrichter Gispen geeft met hun REMADE concept meubels een tweede leven. Teruggenomen meubilair wordt aan de hand van de circulaire principes ontworpen tot een nieuw product. Neem bijvoorbeeld de REMADE flexibele werkplek of belcel, die eerder dienst deed als stoffige jaloeziedeurkast.

NS duo-treinzit - OPNIEUW!

Eerst een 2e klas treinbank, nu een tweepersoons zitje voor op kantoor. Sociale onderneming OPNIEUW! gaat in samenwerking met mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan de slag met afval. OPNIEUW! doorbreekt het lineaire systeem en zorgt voor een circulaire productie. Kijk bijvoorbeeld naar deze NS duo-treinzit, die is gemaakt van circulaire materialen en stoelen die zijn vrijgekomen uit een gebruikte NS – 2e klas bank uit de Sprinter SGM toestellen.

Spool - Cantor Circulair

Cantor Circulair brengt zakelijk interieur op de markt dat uitgaat van hergebruik en de gebruiker inspireert tot duurzaam gedrag. Een voorbeeld van een circulair product is de unieke hang- en tafellamp Spool. De afgedankte spoel was ooit onderdeel van een lasmachine waar oorspronkelijk lasdraad omheen gewikkeld zat. Nu is het ge-upcycled tot moderne tafel- en hanglamp!

Nieuwe huisvesting met tweedehands meubilering voor PGGM&Co

Als dochteronderneming van PGGM opereert PGGM&Co als een zelfstandige ledenorganisatie voor iedereen die werkt of heeft gewerkt in zorg en welzijn. Hospitality Group hielp PGGM met het ontwerp, de realisatie en ingebruikname van de nieuwe huisvesting. Met betaalbaarheid en hergebruik als uitgangspunten.

De thuisbasis van PGGM&Co bevindt zich in een voormalig leegstaand deel van de oudbouw van PGGM. De waterleiding, verwarming en toiletten zijn gewoonweg weer in gebruik genomen. De wanden zijn gewit en er is een fris neutraal gekleurd tapijt neergelegd. Verder is er zo min mogelijk aan gedaan.

De plek is ingericht met tweedehands meubilair. De bureaustoelen, bureaus en afstemtafels zijn allemaal hergebruikt. De persoonlijke spullen worden opgeborgen in voormalige ziekenhuislockers. De tafelbladen zijn eenvoudig ge-upcycled: ze zijn voorzien van creatieve folies, waardoor de gebruikte bladen weer een inspirerende en speelse uitstraling hebben gekregen.

Hergebruikte inrichting bij woningcorporatie Woonwaarts

Vanaf mei 2019 zijn de twee woningcorporaties Standvast Wonen en De Gemeenschap gefuseerd naar één organisatie, genaamd Woonwaarts. Hospitality Group hielp bij het ontwikkelen en implementeren van een toekomstbestendig huisvestingsconcept dat past bij de nieuwe wensen en behoeften van de organisatie.

Een belangrijk uitgangspunt voor het ontwerp was het zoveel mogelijk hergebruiken van meubilair en middelen. In een vroeg stadium zijn dan ook gedetailleerde inventarisatielijsten opgesteld voor hergebruik.

Veel planten, stoelen, kasten, lampen en tafels hebben opnieuw een plekje gekregen in de nieuwe werkomgeving. Ook zijn enkele bureaus aangepast, zodat ze opnieuw ingezet konden worden. Daarnaast waren veel bureaustoelen technisch in orde, maar de stoffering was beschadigd. Dankzij het herstofferen van de zittingen zien de bureaustoelen er weer als nieuw uit.

3. Gerecyclede en natuurlijke grondstoffen

Steeds vaker worden producten gemaakt van gerecyclede en natuurlijke grondstoffen. Om aan te sluiten bij de circulaire principes is het van belang om het gebruik van virgin materialen tot een minimum te beperken. Virgin materialen zijn nooit eerder gebruikte of verwerkte materialen, die nieuw uit onze aarde zijn gewonnen. De oplossing is om grondstoffen oneindig, ofwel circulair te gebruiken door het toepassen van natuurlijke grondstoffen afkomstig uit de reeds beschikbare biologische kringloop. Of door gebruik te maken van gerecyclede grondstoffen afkomstig uit de technische kringloop.

Enkele begrippen uitgelicht

We zijn ons steeds bewuster van het verantwoord gebruiken van gerecyclede en natuurlijke grondstoffen. Begrippen die voor sommigen nog onbekend zijn passeren hierbij steeds vaker de revue en regelmatig komen ze vanuit de Engelse taal overwaaien. Hieronder staan enkele van deze begrippen toegelicht.

(Non-)virgin materialen: Virgin materialen zijn materialen die nieuw uit onze aarde zijn gewonnen. Non-virgin materialen zijn dus materialen die al eerder gebruikt en dus gerecycled zijn.

Biobased materialen: Materialen die zijn gemaakt van oneindige grondstoffen, geproduceerd door organismen. Denk hierbij aan hout, katoen, hennep, linoleum, bamboe enzovoorts.

Biotische en abiotische grondstoffen: Biotische materialen zijn materialen die voortkomen uit vormen van levende organismen en ontstaan uit korte koolstofkringlopen. Denk hierbij aan biogassen of biobased materialen. Abiotische materialen ontstaan uit lange koolstofkringlopen, zoals olie en metalen.

Toxische stoffen: Toxische stoffen zijn stoffen die bepaalde hoeveelheden chemische stoffen afgeven en daarmee schadelijk zijn voor mens, dier en milieu. Bij recycling van producten moeten deze stoffen zo veel mogelijk geëlimineerd worden.

Voorbeelden

van producten gemaakt van gerecyclede en/of natuurlijke grondstoffen

Gerecycled kunststof

Kunststof kan goed worden gerecycled tot een nieuw product. Een voorbeeld is de Hippië UPIS1 kruk van Interstuhl. Deze kruk bestaat volledig uit verzameld restmateriaal, namelijk Polyamide PA6. Doordat het restmateriaal iedere keer weer anders is, is ook elke Hippië UPIS1 kruk uniek in zijn uitvoering.

PET-vilt

PET-vilt is een verfrissend nieuw materiaal dat is gemaakt van oude PET-flessen. Een leverancier die een diversiteit aan producten van dit materiaal levert, is In-Zee. Hun akoestische wandpanelen en plafonds, moderne lampen en stijlvolle belplekken bestaan allemaal voor 60% tot 75% uit gerecyclede PET-vezels.

Gerecycled wol

Afval dat is ontstaan bij de productie van meubelstoffen, krijgt bij Kvadrat een dankbaar tweede leven. De stof Re-wool bestaat voor 45% uit gerecycled wol, dat deels bestaat uit restjes van de garenspinners van Kvadrat zelf. Met deze stof wordt het productieafval getransformeerd tot waardevolle grondstof.

Plantaardige materialen

Een stoel gemaakt van 100% plantaardige materialen, VEPA realiseert het met de Hemp-collectie. De zitkuipen zijn gemaakt van de natuurlijke (rest)materialen hennep en biohars en dankzij het toepassen van 100% natuurlijke producten is het na gebruik maximaal te recycleren!

Circulaire kantoorinrichting

Van oude stofzuiger naar circulaire tafel, van cellulose-afval naar een nieuwe keuken en van onbruikbare CD's naar koffietafel. Triboo maakt van waardeloos afval waardevol meubilair. Door technieken als 3D-printing en thermovorming bouwt Triboo koelkasten, afvalhout, CD's, oceaanplastic om tot circulaire modulair, zoals tafels, stoelen en plantenbakken.

Bekende keurmerken voor gerecyclede en natuurlijke producten

Op de markt zien we veel keurmerken voor gerecyclede en natuurlijke materialen voorbij komen. Hieronder staan de meest bekende keurmerken die veelal een verantwoorde herkomst bestempelen.

DUBOKEUR

Duurzaam werken bij Heineken

Het werkconcept bij Heineken in Amsterdam heeft de naam Universe en staat voor de ambitie om leuker en slimmer samen te werken. Duurzaam, simpel en no nonsense. Hospitality Group ontwikkelde het concept en implementeerde het op de pilotlocatie Stadhouderskade 84 in Amsterdam.

Medewerkers werken op basis van hun activiteiten wanneer en waar ze willen. Binnen kantoor helpt de duidelijke zonering om activiteiten zo optimaal mogelijk uit te voeren. Van mogelijkheden om te socializen en relaxen tot agile werken en brainstormen tot bellen of juist opperste concentratie.

In de uitwerking is veel aandacht besteed aan hergebruik. Bijvoorbeeld hergebruik van bestaand meubilair van Heineken zelf, maar ook van stoelen uit de Amsterdam Arena en Heineken flesjes.

4. Multi-functioneel gebruik

Het samenvoegen van verschillende ruimtefuncties zorgt ervoor dat een ruimte flexibel en multifunctioneel inzetbaar is en dat daardoor minder verschillende soorten ruimten nodig zijn. Het vloeroppervlak kan zo heel efficiënt ingedeeld worden en dat is lekker duurzaam! De ontvangstbalie kan bijvoorbeeld gecombineerd worden met een koffiebar en de brainstormruimte kan gecombineerd worden met een ontspanningsruimte.

Ook het meubilair speelt hierin een belangrijke rol. Verrijdbaar, verplaatsbaar en flexibel meubilair zorgt ervoor dat een ruimte binnen een mum van tijd kan worden gebruikt voor een ander doeleinde. Denk bijvoorbeeld aan verrijdbare en inklapbare tafels, stapelbare sledestoelen of een verplaatsbare tussenwand.

Gecombineerde ruimtefuncties

Koffiebar: geroezemoes in de koffiebar en een relaxt muziekje op de achtergrond, heerlijk toch? De koffiebar is niet alleen een plaats om even een latte macchiato en een gezonde salade te nuttigen, ook kun je er uitstekend informeel vergaderen of de mails beantwoorden. Hoe leuk en ontspannen zou het zijn als je tijdens je werkbezoek in de koffiebar wordt ontvangen? Een koffiebar kan een uitstekende oplossing zijn om een ontvangstruimte, overlegkamer of een pauzeruimte te combineren.

Break-out ruimte: ontspanning, stoom afblazen, even een adempauze. Een break-out ruimte is hier de perfecte oplossing voor. Het idee van een break-out ruimte is om de medewerker even de rust te gunnen die hij nodig heeft. Daarnaast kun je een break-out ruimte gebruiken voor informeel vergaderen, bijkletsen met collega's, een yoga oefening of gebruiken als gebedsruimte. Een multifunctionele ontspanningsruimte dus!

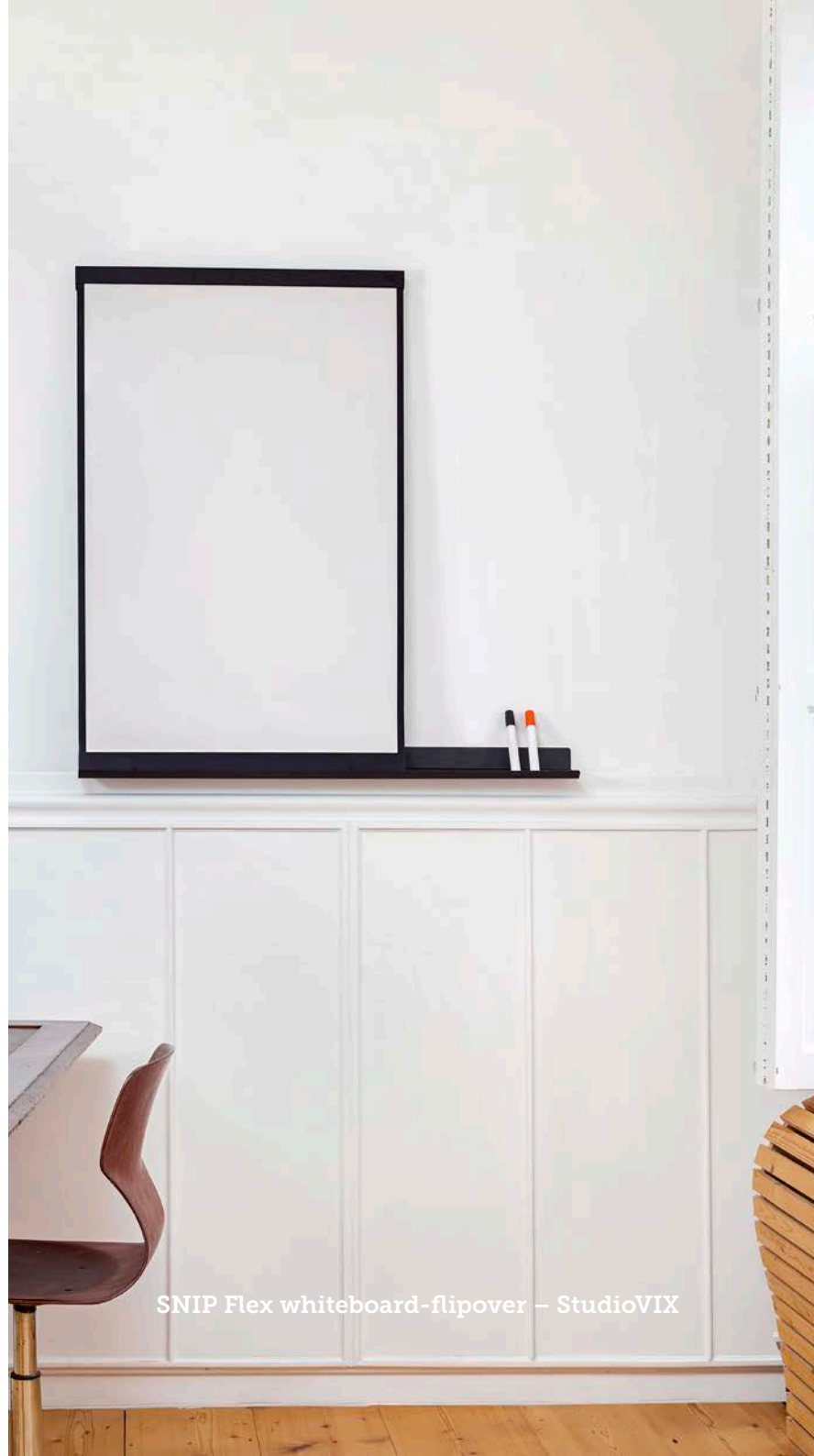
Belcel én concentratiewerkplek: Meeluisteren met een telefoongesprek van je collega is niet altijd even prettig. Het is dan ook fijn als er een mogelijkheid is om je voor het telefoontje even terug te kunnen trekken. Ook is het aangenaam om je goed te kunnen concentreren als dat nodig is. Een één- of tweepersoons cockpit biedt hiervoor uitkomst, die hiermee verschillende functies krijgt. Je kan er in alle rust bellen, concentreren of een bilateraal overleg voeren.

5. Modulariteit

Modulaire meubels bestaan uit verschillende componenten die onafhankelijk van elkaar kunnen worden gecombineerd. Bij een defect kan makkelijk een onderdeel worden vervangen en het is eenvoudig aan te passen aan nieuwe wensen en behoeften. En aan het eind van de levensduur kunnen de producten volledig gedemonteerd en gescheiden worden, waardoor ze maximaal gerecycled kunnen worden. Modulaair meubilair biedt vele voordelen als aanvulling op het multifunctioneel gebruik van ruimten en is een waardevolle toevoeging aan duurzame inrichting.

Flat-pack furniture design

Met het flat-pack furniture design, ook wel bekend als ready-to-assemble furniture (RTA), wordt aandacht besteed aan het duurzaam vervoeren, waardoor efficiënter wordt vervoerd én minder reisbewegingen nodig zijn. De componenten van de meubels worden zo compact mogelijk – en met zo min mogelijk schroeven, spijkers of lijm – verpakt en pas op de eindlocatie zelf in elkaar gezet. Naast het sprekende voorbeeld van IKEA en hun zelfbouwpakketten, kun je ook denken aan de flexibele en modulaire Ace Chair. Of denk aan de modulaire opbergsystemen van Tylko. Bij het monteren van deze kasten is geen enkel gereedschap nodig. Even klikken, schuiven en klaar!

SNIP Flex whiteboard-flipover – StudioVIX

Modulaire meubels in de praktijk

Modulaire vloerkleden – Studio Wae

Zero Wa(e)ste: dat is de missie van Studio Wae. Deze organisatie maakt van afvalstromen uit oude kantoorgebouwen nieuwe producten. De kleurrijke, modulaire kleden zijn in ieder formaat en in diverse vormen neer te leggen. Is een tegel versleten en aan vervanging toe? Dan hoeft alleen dit tegeltje vervangen te worden: zo gaat een vloerkleed oneindig lang mee.

Cubics Opbergsysteem – Planq

Het flexibele opslagsysteem van Planq kan voor verschillende doeleinden gebruikt worden en bestaat uit een oneindige combinatie van materialen, componenten en accessoires. Het modulaire systeem zorgt ervoor dat de kast te allen tijde op maat gemaakt kan worden. Daarnaast bestaat het hout dat wordt gebruikt in de kasten voor 85% uit gerecycled hout.

SNIP Flex whiteboard-flipover – StudioVIX

Een multifunctionele en draagbare combinatie van een whiteboard en een flipover. De SNIP Flex whiteboard-flipover is in verschillende vormen toepasbaar is: staand, rijdend, hangend aan de muur of aan de deur. Modulaair, compact verpakt, lokale productie in Nederland, 25 jaar garantie en inzicht in alle levenscyclusanalyses.

6. Tijdloos design

Een lange levensduur is een onmisbaar kenmerk van een duurzame inrichting. Het tijdloze ontwerp speelt hierin een belangrijke rol. Ook bij verandering van behoeften en wijzigingen in de inrichting vindt het zijn plek terug in het interieur. Het ontwerp herken je bijvoorbeeld aan de neutrale, niet te uitgesproken kleuren. De subtiele vormen zorgen voor een hoog comfort en door het toepassen van sterke materialen met een lange levensduur is de kwaliteit goed. De uitstraling is simplistisch en in harmonie met elk interieur. Tijdloos design is dus minder trendgevoelig en gaat jarenlang mee.

Designklassiekers

Designklassiekers gaan soms wel generaties lang mee. Het ontwerp van een designklassieker kan moeiteloos de tand des tijds doorstaan. Door designklassiekers op te nemen in de werkomgeving wordt de inrichting minder trendgevoelig, heeft deze een meer kwalitatieve uitstraling en past deze langer bij de huidige én toekomstige wensen en behoeften.

Vitra Eames

Misschien wel het meest bekende voorbeeld van een designklassieker zijn de Eames stoelen van Vitra. De karakteristieke stoelen werden in 1950 gelanceerd en waren hiermee de eerste in massa geproduceerde stoelen van kunststof. De collectie is enorm veelzijdig met keuze uit vele kleuren, met of zonder armleuningen of herkenbare metalen onderstel. Het tijdloze design en de vele combinatiemogelijkheden zijn redenen waarom dit product regelmatig in werkomgevingen wordt toegepast.

Vlinderstoel (3107) van Arne Jacobsen

Een ander voorbeeld van een typische designklassieker is de iconische vlinderstoel van Arne Jacobsen. De kuip van de in 1953 ontworpen stoel bestaat uit één deel en is gemaakt van gebogen fineerhout. Dankzij zijn eenvoud en de ergonomische vormgeving vindt deze stoel ook regelmatig zijn plaats terug in het interieur van werkomgevingen.

Leverancier: Fritz Hansen

7. Eigenaarschap bij de producent

In de huidige economie zijn we vooral nog gewend dat we bij de aanschaf van producten ook de eigenaar van de producten worden. Op het moment dat het product het einde van zijn levenscyclus bereikt, ben je dus ook verantwoordelijk voor het recyclen van het afgedankte artikel. Toch is dit niet helemaal eerlijk, omdat je zelf geen grip hebt op de productie van het product.

Op weg naar een circulaire economie zien we steeds vaker dat de producent gedurende de gehele levenscyclus eigenaar blijft van het product. Hierdoor zijn de consequenties van het handelen voor de producent zelf. De producent kijkt scherper naar de (hoeveelheid) toe te passen grondstoffen, het energieverbruik bij het maken en gedurende de hele gebruikscyclus, en de recycling van het product. Het resultaat is producten met een meer degelijk en milieubewust ontwerp.

Furniture as a Service

Een steeds vaker toegepaste dienst door leveranciers is Furniture as a Service. Binnen dit concept wordt het meubilair als het ware verhuurd, waarbij de gebruiker een abonnement afsluit met de producent. Zo hoeft je als gebruiker niet te investeren in een nieuwe inrichting en ben je flexibel in gebruik. En doordat de producent of leverancier

zorg draagt voor verantwoord hergebruik, zorgen zij ook voor een duurzaam en tijdloos ontwerp. Ahrend is een voorbeeld van een leverancier die dit concept aanbiedt.

Vloer met een statiegeldsysteem

Een andere manier om ervoor te zorgen dat producten aan het eind van de levensduur verantwoord worden hergebruikt, is door te werken met een zogenoemd statiegeldsysteem. Interface maakt hier bij hun vloeren bijvoorbeeld gebruik van. De CO₂-neutraal geproduceerde tapijttegels, vinyltegels en rubberen vloeren zijn voor een groot deel gemaakt van gerecyclede producten. Dankzij de modulariteit en het statiegeldsysteem blijft Interface eigenaar van de producten.

Terugname en revitalisatie

Ook kan de leverancier de mogelijkheid aanbieden om het meubilair aan het eind van de levensduur terug te nemen, om het vervolgens te revitaliseren. Projectinrichter Gispen heeft bij het ontwerp van hun CIMO-bureaulijn bijvoorbeeld al rekening gehouden met terugname en revitalisatie. Doordat het bureau volledig circulair en modulair is, is revitalisatie straks een fluitje van een cent.

CO₂-neutraal geproduceerde tapijttegels - Interface

8. Wellbeing

Een gezonde omgeving stimuleert een gezonde levensstijl en maakt medewerkers gezonder, maar ook gelukkiger en productiever. Aangezien we een derde van ons leven aan het werk zijn, heeft onze werkomgeving een grote impact op onze gezondheid en welbevinden. Een goede invulling geeft een rechtstreekse bijdrage aan het (ver)binden van talenten en hun duurzame inzetbaarheid binnen de organisatie.

Maar hoe stuur je in de inrichting op vitaliteit van medewerkers? Hieronder staan enkele onderwerpen die het welzijn in het gebouw kunnen bevorderen.

Ergonomie

Ergonomie is belangrijk voor een veilige en gezonde werkplek. Ergonomie is het aanpassen van de omgeving aan de mens, maar gaat verder dan het juist afstellen van een bureau of stoel. De basis voor goede ergonomie is een omgeving die intuïtief biedt wat gebruikers daar willen doen, zodat die gebruikers dat ook vanzelfsprekend en goed gaan doen. Dat vraagt onderzoek naar het gebruik en intensieve afstemming met de gebruikers. Ergonomie is ook gedrag, hoe gebruik je jouw omgeving en past die bij wat jij op dat moment graag wil ervaren. Ergonomisch werken betekent bijvoorbeeld ook regelmatig pauze nemen, voldoende afwisseling in het werk en niet te lang stilzitten. Ergo-coaching kan daarbij helpen om jou of je hele team uit te dagen verantwoorde keuzes te maken.

Activiteit- en mood gerelateerd werken

Het aanbrengen van zonering binnen het gebouw zorgt ervoor dat de medewerkers activiteit- en mood gerelateerd kunnen werken. Een werkomgeving kan bijvoorbeeld ingedeeld worden in de zones community, team en focus. Voor werkzaamheden waar opperste concentratie voor nodig is, kan de medewerker de focuszone opzoeken. En wanneer het draait om de sociale connectie met collega's, is er de community zone. Zo is er altijd een plek die past bij de activiteiten en de gemoedstoestand van dat moment.

Verlichting

Ook de verlichting in de werkomgeving is van vitaal belang voor de gezondheid en de veiligheid voor medewerkers. Wist je dat de norm 500 lux op het bureaublad is? Een lagere hoeveelheid licht in de werkomgeving kan leiden tot energie- en concentratieverlies. Wat led je?!

Beweging, plezier en ontspanning

Het is niet verrassend dat beweging, plezier en ontspanning positieve effecten hebben op de vitaliteit van de medewerker. Denk bijvoorbeeld aan ontspannende zithoeken, een tafeltennistafel of verschillende bordspellen. Make fun and be happy!

Natuurlijke omgeving

Veel onderzoek toont aan dat een natuurlijke omgeving positieve effecten heeft op het concentratievermogen, de creativiteit en de productiviteit. Het ziekteverzuim wordt zelfs aantoonbaar verlaagd. Een interessant ontwerp-principe waarbij de natuurlijke omgeving uitgebreid wordt geïntegreerd in de gebouwde omgeving is biophilic design.

Bekende keurmerken voor wellbeing

Op het gebied van wellbeing zijn er diverse keurmerken in het leven geroepen. De onderstaande bekende keurmerken richten zich volledig of deels op het toetsen van het welzijn in een gebouw.

Biophilic design

De natuur heeft een geweldige invloed op ons dagelijks leven, gezondheid en mindset. Gelukkig wordt er steeds meer onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om natuurlijke elementen weer deel te laten uitmaken van onze dagelijkse (leef)omgeving.

Een van de ontwikkelingen hiervan is biophilic design: het toepassen van natuurlijke elementen in onze gebouwde omgeving. Biophilic design gaat om het ontwerpen met alleen natuurlijke materialen, vormen, technieken en principes. Hierdoor ontstaat een biologische band tussen mens en natuur met positieve effecten op gezondheid en welzijn.

Gelukkiger en gezonder

Een biofilische omgeving zorgt significant voor een vermindering van mentale belasting en draagt bij aan gelukkigere en gezondere werknemers. Onderzoek naar biophilic design toont namelijk aan dat een natuurrijke omgeving zorgt voor stressvermindering, mede door een verlaagde bloeddruk en hartslag, minder stresshormonen en een verhoogd comfortgevoel. Ook wordt de betrokkenheid en het concentratievermogen verhoogd, evenals de creativiteit.

Ontwerpen

In totaal zijn er veertien ontwerppatronen om een biophilic design te realiseren. Deze patronen, ook wel principes genoemd, zijn verdeeld in drie categorieën. Het is geen afvinklijst, maar een integrale benadering waarbij de relatie tussen mens en natuur centraal staat.

Categorie 1: direct contact met natuurlijke kenmerken

De eerste categorie richt zich op het directe fysieke contact met en de aanwezigheid van natuurlijke kenmerken in een ruimte. Het meest vanzelfsprekende voorbeeld is het opnemen van levende organismen in het interieur, zoals planten en dieren. Maar denk daarnaast ook aan de aanwezigheid van water, zoals een waterval, fontein of aquarium. Ook geluiden of geuren van de natuur en het toepassen van variaties in licht, temperatuur en luchtstromen behoren tot het directe contact met natuurlijke kenmerken.

Categorie 2: indirect contact met natuurlijke kenmerken

De tweede categorie gaat in op het indirecte contact met natuurlijke kenmerken. Hierbij kunnen bijvoorbeeld beelden en illustraties van de natuur weergegeven worden. Ook kun je denken aan het toepassen van natuurlijke materialen. Daarnaast behoort het nabootsen van natuurlijke vormen, patronen of structuren ook tot deze categorie. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een gegolfd plafond in de vorm van een paddenstoel.

Categorie 3: beleving van ruimte en plaats

De laatste categorie beschrijft ontwerpprincipes die de beleving van de ruimte ondersteunen. Denk bijvoorbeeld aan een veiligheidsgevoel door een faciliteit te bieden waar iemand zich even kan terugtrekken of juist het bieden van een vergezicht in de ruimte of naar buiten.

Verduurzamen werkplekconcept ABN AMRO

Voor alle items en losse onderdelen in hun werkplekconcept is ABN AMRO continu op zoek naar de meest duurzame alternatieven. Samen met leveranciers is de werkplek-catalogus doorgelicht en geoptimaliseerd. Denk bijvoorbeeld aan het groen binnen de werkomgeving waarbij specifiek is gekeken naar welke plant qua licht of luchtcondities het beste in welke omgeving kan staan, of aan de samenstelling van grotere meubels die slimmer en eenvoudiger in en uit elkaar moeten kunnen zonder kwaliteitsverlies.

Daarnaast kun je ook denken aan het eenvoudiger kunnen aanpassen van onderdelen zodat één oplossing gedurende zijn levensduur meerdere gebruikers kan dienen. Ook het toepassen van nieuwe en meer duurzame coatings en simpelweg componenten minder zwaar te maken, waardoor minder materiaal nodig is, gebruikt ABN AMRO als oplossingen voor een duurzame inrichting.

De duurzame alternatieven worden bijvoorbeeld gecheckt op aanwezigheid van EPD, LCA of BoM. Voor de beoordeling wordt het DUBOkeur gebruikt, een onafhankelijke beoordeling van de milieubelasting van een materiaal/product. De focus ligt voor ABN AMRO op klasse 1.

9. Wat wij doen

Creating better places is onze missie om duurzame, aantrekkelijke en goed georganiseerde omgevingen voor werken, leren, vrije tijd en zorg te realiseren. Dat doen we met zorg voor mens, milieu en materialen. We willen oprecht een bijdrage leveren aan een betere wereld.

Onze expertises

- **Service & workplace design:** duurzame concepten voor huisvesting, werkplekinrichting, servicedesign, catering/horecaoplossingen en sportvoorzieningen
- **Sourcing & organization:** duurzaam aanbesteden, verbeteren van supply chain, duurzame regiemodellen
- **Learning, change & communities:** ontwikkelen duurzame mindset, community building, duurzaamheidscommunicatie
- **Interim & recruitment:** duurzame inzetbaarheid en mobiliteit van teams en medewerkers

Maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering

Samen werken we aan een maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering en ontwikkelen we innovatieve en duurzame oplossingen voor hospitality, facility management, inkoop en huisvesting. Voor kantoren, ziekenhuizen, onderwijs en bijvoorbeeld sportaccommodaties. Van visie tot en met praktische implementatie. Of het nu gaat om een visie op duurzame huisvesting, circulair inkopen, een circulaire werkplekinrichting, een vegan assortiment in het restaurant of het ontwikkelen van een duurzame mindset bij fm-medewerkers.

Op weg naar B Corp

Hospitality Group zet zich al jarenlang in voor een verantwoorde en duurzame werk- en leefomgeving. Zo worden onze MVO prestaties en nieuwe doelen sinds 2016 vastgelegd in een MVO-rapportage. Ons wagenpark is volledig elektrisch en ons clubhuis in Amersfoort heeft het energielabel A. Daarnaast hebben we speciaal voor onze medewerkers het Design Your Career programma voor persoonlijke groei en ontwikkeling. Verder werken we sinds enkele jaren actief samen met Climate Cleanup Foundation. Ons ambitieuze doel: we willen B Corp gecertificeerd zijn!

Duurzaam clubhuis Hospitality Group

Welkom bij NN78! Ons adres, Nijverheidsweg Noord 78 in Amersfoort! Sinds september 2019 zijn wij de trotse huurder van wat wij ons communitygebouw noemen. We hebben er hard aan gewerkt om met deze fysieke werkomgeving voorbereid te zijn op een duurzame toekomst.

Energielabel A

Ons gebouw draagt tegenwoordig dankzij een aantal bouwkundige aanpassingen energielabel A. Terwijl het gebouw vóór ons nog niet eens een energielabel had! Om dit te bereiken hebben wij de volgende aanpassingen gedaan:

- Warmteterugwininstallatie met bypass-systeem
- Automatische schakeling van het airconditioningsysteem
- Ledverlichting met aanwezigheidsdetectie
- Extra dak- en spouwmuurisolatie
- 14 zonnepanelen op het dak
- Energiezuinige warmwaterkranen

Hergebruik van materialen

Voordat we de ontwerpfase van de inrichting ingingen, is een uitgebreide en gedetailleerde inventarislijst gemaakt van al het aanwezige meubilair. Het resultaat is een overzichtelijke opsomming van meubilair en materialen die één op één in het nieuwe ontwerp te gebruiken waren.

- Bureaustoelen, poefjes, zitballen, bijzettafels, fauteuils en verlichting.
- Kunst en andere accessoires.
- Veel kozijnen van de vorige inrichting zijn herplaatst.
- Lichthinderwering is van de vorige huurder overgenomen.
- De picknickbanken op ons terras zijn gemaakt van onze oude vergadertafels!

Gerecyclede en natuurlijke materialen

Bij de aanschaf van nieuwe producten, hebben we dit zo verantwoord mogelijk gedaan. Nieuwe producten zijn zo veel mogelijk gemaakt van gerecyclede en/of natuurlijke grondstoffen:

- Gerecycled(e) PVC-vloer en tapijttegels: de vloeren bestaan voor minimaal 50% uit gerecycled materiaal. Daarnaast zijn de vloermaterialen CO₂-neutraal geproduceerd!
- Gerecycled wol: de stoffering van de 'treinbanken' en de zittingen op de TED-trap bestaan voor 45% uit gerecycled

wol, dat afkomstig is van productieafval van onder andere de leverancier zelf.

- PET-vilt: de grijze akoestische wanden bestaan voor minimaal 60% uit gerecycled materiaal. Daarnaast bevat elke kuipstoel in ons café maar liefst 60 PET-flessen!

Modulaire en circulaire bureaus

Alle bureaus zijn volledig modulair en circulair. De bureaulijn is in de basis tijdloos. Hierdoor sluit het ontwerp – ook bij eventuele toekomstige veranderingen – naadloos aan bij de inrichting.

Eigenaarschap bij de producent

De leverancier van onze vloeren blijft, ook na de levenscyclus van het product, eigenaar van de tapijttegels en de PVC-vloeren. Aan het eind van de levensduur neemt de leverancier de vloer weer terug en zorgt voor een verantwoorde verwerking.

Tijdloos design

Tijdloos design is op veel plekken in het kantoor ingezet. Neem bijvoorbeeld de neutraal gekleurde stoelen in het café op de begane grond. Dankzij het comfort en het degelijke ontwerp gaan ze al zo'n 15 jaar mee! Daarnaast hebben vele andere (bijzet)tafels, stoelen en plantenbakken een tijdloos design, waarmee ze nog jarenlang in het interieur passen.

Multifunctioneel inzetbare ruimten

Het café op de begane grond is ingericht met veel losse tafels en stoelen, waardoor de ruimte voor verschillende functies gebruikt kan worden. Ook het inspiratielab op de eerste verdieping bestaat volledig uit verplaatsbaar meubilair. Neem bijvoorbeeld de inklapbare tafels, de verrijdbare tussenwanden en de geelgekleurde stoelen met wielen, die ervoor zorgen dat de ruimte binnen no-time anders ingericht kan worden. De verrijdbare tussenwanden dienen overigens ook nog eens als opbergkasten voor tientallen klapstoelen, waarmee we de ruimte ook in theateropstelling kunnen gebruiken.

In een nieuw aangebouwd deel van ons clubhuis is NN80, een extra multifunctionele ruimte, gecreëerd. Deze gebruiken we o.a. voor projectteams, workshops en online sessies. Kenmerkend zijn modulaire stoelen van gerecyclede PET-flessen en hennep, stoffen van een groot deel gerecyclede wol en een circulair vloerkleed van 100% productieafval van tapijttegelabrikanten.

